

معرفی کتاب

عنوان کتاب

فرهنگ‌های برنامه درسی (نظریه‌ها)

نویسنده: پاملا ژوزف بولوتین و دیگران

ترجمه: دکتر محمود مهرمحمدی و همکاران

ناشر: سمت

سال انتشار: زمستان ۱۳۸۹

تعداد صفحات: ۲۹۵

قیمت: ۳۸۰۰۰ ریال

در پیش‌گفتار نویسندگان کتاب آمده است: "ما این کتاب را با این هدف به رشته تحریر در آورده‌ایم که شناخت، واری و اندیشه‌ورزی درباره برنامه‌های درسی را که طراحی شده است و در سطح مدارس و کلاس‌های درس به اجرا گذاشته می‌شود تشویق نماییم.... هدف ما در این‌جا توسعه آگاهی انتقادی درباره رویکرد افراد به برنامه درسی و اقدامات عملی تعلیم و تربیت است. با استفاده از «فرهنگ‌های برنامه درسی» به‌عنوان پایگاهی برای پژوهش، به خوانندگان توصیه می‌کنیم به تامل پردازند و به کاوش‌هایی از این دست سامان دهند:

• آیا کارها و اقدامات آنان در خصوص برنامه درسی معرف ملغمه‌ای از روش‌ها و اهداف سنجیده است یا خیر.

• مبارزه برای دستیابی به چشم‌اندازی منسجم در ببحوحه‌ای از فشارها و مطالبات ناسازگار.
• چگونه یک غایت فراگیر به عملیات جاری تبدیل می‌شود و در قالب مجموعه‌ای از اقدامات عملی تجسم می‌یابد.

ما موفق به تدوین یک چارچوب پژوهشی شده‌ایم که قادر است به اهداف ویژه ذیل جامه عمل بپوشاند:

• تشریح و تبیین مفهوم برنامه درسی به‌عنوان فرهنگ - یک نظام فاش‌کننده باورها، ارزش‌ها، رفتارها و رسوم صریح و ضمنی در کلاس درس و مدرسه که موضوع تامل و اتخاذ تصمیم در جوامع محلی و دیگر قلمروهای اجتماعی بوده است.

• آشنا ساختن خوانندگان با منظومه‌های تفکر درباره برنامه درسی که تکوین مفهوم فرهنگ-های برنامه درسی تحت‌تاثیر آن‌ها قرار داشته است.

• ارائه بصیرت‌های تاریخی درباره چرخش در اولویت‌های اجتماعی، و تعلیم و تربیتی که برنامه درسی در نظام آموزشی آمریکا را تحت‌تاثیر قرار داده است.

• مشروعیت و رسمیت‌بخشیدن به گفتمان سیاسی و اخلاقی در مباحثه درباره برنامه درسی.
• تشویق تفکر استعاره‌ای که امکان دستیابی به شیوه‌های جدیدی از ادراک مفروضات شایع و نظام‌های باور تثبیت شده را فراهم می‌سازد.

• عمق بخشیدن آگاهی نسبت به معماهای معطوف به عمل که در ذات اقدام و عمل در ارتباط با برنامه درسی وجود دارد.

معرفی کتاب در فصلنامه مطالعات برنامه درسی

• آماده ساختن هریک از فرهنگ‌های برنامه درسی برای قرار گرفتن در معرض پژوهش انتقادی از نظر مفروضات، اهداف و مدعاها."

در پیش‌گفتار سرویراستار ترجمه فارسی نیز می‌خوانیم:

"قرائت نویسندگان کتاب فرهنگ‌های برنامه درسی از نظریه‌های هنجاری در این حوزه، قرائت دقیق و قابل توجهی است و می‌تواند از دو جهت به غنای بحث‌ها و سوابق موجود در این زمینه بیفزاید. یکی نگاه از دریچه فرهنگ به مفهوم مردم‌شناختی آن به موضوع و ارتباط برقرار کردن میان این مفهوم جذاب، سهل و ممتنع و البته فرار با مقوله نظریه‌ها یا دیدگاه‌های برنامه درسی... این مفهوم و نسبت آن با موضوع علاوه بر این‌که در فصول مقدماتی کتاب تبیین و تشریح شده، در فصول اصلی که اختصاص به معرفی دیدگاه‌ها دارد نیز جاری و ساری است. به اعتقاد نگارنده این سطور، نویسندگان اثر این زاویه دید را عمدتاً در انتخاب عناوینی منعکس ساخته‌اند که از اجزای ساختاری تمام فصول اصلی به حساب می‌آید. این عناوین همان "باورها و اقدامات عملی" است که برای تبیین ابعاد و عناصر مختلف هر دیدگاه هوشمندانه مورد استفاده قرار گرفته است. هوشمندانه از این حیث که "باورها" می‌توانند ناظر به وجه نظری فرهنگ و "اقدامات عملی" ناظر به وجه کاربردی آن باشند. وجه دیگر برجستگی اثر، ارائه تبیین‌ها و پردازش‌های جالب و جدید از برخی نظریه‌ها و دیدگاه‌های پیش‌تر معرفی شده برنامه درسی است که خوانندگان در مطالعه شش فصل اصلی در خواهند یافت."

مطالب و مباحث اصلی این کتاب در ۹ فصل تنظیم شده است.

در فصل‌های اول و دوم با عناوین "مفهوم‌پردازی برنامه درسی"، "درک برنامه درسی به عنوان فرهنگ" مباحث ضروری از باب مقدمه ورود به مبحث اصلی که همان معرفی فرهنگ-های برنامه درسی است مطرح شده‌اند. فصول سوم تا نهم "فرهنگ‌های گوناگون برنامه درسی با عناوین تربیت"، "قرارگرفتن در مدار دانش و ارزش معیار"، "پرورش خویش‌شن و معنویت"، "ساخت فهم"، "مردم‌سالاری در بستر اندیشه و عمل"، "مقابله با نظم حاکم"، "بازسازی فرهنگ برنامه درسی" برای کار و بقا دربرگرفته است و ویژگی‌های آن‌ها در قالب فصول مستقل به تفصیل موردبحث قرار گرفته است. در جهت تبیین ویژگی‌های فرهنگ‌ها یا نظریه‌های هنجاری برنامه درسی در این اثر، نویسندگان به ابعاد ذیل پرداخته‌اند:

• چشم‌اندازها

• تاریخچه

• باورها و اقدامات: یادگیرندگان و معلمان

• باورها و اقدامات: محتوی و زمینه

• باورها و اقدامات: تدوین و ارزشیابی

• دشواری‌های عمل

• نقد

فصل نهم و پایانی کتاب با عنوان "بازسازی فرهنگ برنامه درسی" به طرح دشواری‌های ناظر به ایجاد دگرگونی در فرهنگ برنامه درسی در کلاس درس و مدرسه و ارائه رهنمودهایی برای رویارویی موثر با این دشواری‌ها اختصاص یافته است.